

DÉLVIDÉKI LAPOK

POLITIKAI LAP.

Megjelenik hetenként kétszer, csütörtökön és vasárnapon.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szidon József könyvnyomdája, Lugos (Vértes-palota).

Felolós szerkesztők:

Dr. Haus József és Dr. Fränkl Béla.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Előfizetési árak

házhöz küldve vagy bérmentes postai szétküldéssel:
Egész évre . . . 16 kor. Negyedévre . . . 4 kor.
Félévre . . . . 8 „ Egyes szám ára 16 fillér.

Erős kéz, durva kéz?

Lugos, november 28.

(H. J.) Fényben uszik a Duna melletti nagy palota. Este van s még sincs benne pihenés. És Bécsben, egy másik nagy palotában, azt hiszem, hogy, — szintén virrasztanak.

Itt a Duna mellett lázban kavarnak az emberek, az indulatok tombolnak és hangos, nagyon hangos a kitörés. Ott a másik palotában, azt hiszem lábujjhegyen, aggódva járnak az emberek még a neszfogó szőnyegek is. Legfőleg a telefon berreg, vagy táviratok repülnek olyan irással, olyan jelekkel megírva, amelyeket a közönséges emberi ész kibetűzni nem tud. Itt egy országnak, egy nemzetnek bajai és fájdalmi felett csatáznak, — ott egy országra, egy nemzetre gondolni nem tudnak, egy másik ország nélkül. És ez volt, marad és lesz mindig a kuforrása azon küzdelemnek, mely ha nem is volt öröktől fogva de olyan régi, hogy már nem is új és nagyon féltő, hogy lesz, — örökös.

Tisza István gróf, a nagytudású, a hideg számító, az akarattal bíró, magyar földből fakadt politikus vállalkozott arra, hogy korszakot nevezzenek el nevével. Helyes volt az akarat, tiszteletre méltó az elhatározás és jól megcsinálva a koncepczió. Mert igaz, hogy a Chlopy manifestum után nyílt forradalom nélkül nem lehetett többé reményvel ragaszkodni az ez évi küzdelem vég-céljához: a magyar vezénnyelvhez.

Igaz, hogy a kormány katonai programja hozott engedményeket, a melyekre vonatkozólag azonban minden félreértés kiküldése végett kijelentjük, hogy engedmények csak akkor lesznek, ha őszintén és komolyan azokat végrehajtva is látjuk. Igaz, hogy ezek után a parlamentii rendet helyre kell állítani, a törvényhozás működését lehetővé kell tenni. Mert a további harc, de ne mondjunk harcot, mert a kitűzött eszméért a harc mindig jogosult lesz, — hanem mondjuk a további obstrukció egyenesen árt magának az eszmének a mely harci sorompóba állította a nemzet nagy részét.

Ámde minden helyes akarat elveszti az elismeréshez való jogot, minden önfeloldozó elhatározás megfosztatik a tisztelettől és minden jól megfogalmazott koncepczió esődött mond: ha az akaratot nem erővel, hanem erőszakkal, az elhatározást törvényszegéssel szándékozzunk megvalósítani; a legjobb koncepczió pedig vastag gyakorlati hibákban leledzik.

A parallel ülések kierőszakolásában sértve látjuk a házszabályokat, mert azokkal határozottan ellenkezik és a házszabályok megsértésével rést ütünk azon garanciákon, a melyekre, — ne adj Isten, — de a nemzetnek még szüksége lehet.

Elítéljük feltétlenül azt a hangot, azt a modort, a melylyel a küzdő ellenzék a magyar parlament eddigi páratlanul magas színvonalát lesüllyeszti. De megdöbbenéssel kell azt is konstatálnunk, hogy a magyar parlament elnöki méltósága társul szegődött azon terv kivételéhez, a melyet a haza megmentése ezime alatt alkotmányossággal akarnak megvalósítani. A mely pillanatban az elnöki méltóság ebbe magát belesodoratja; abban a pillanatban veszélyben van az alkotmány. Bálványimádók nem vagyunk elismerünk és elítélünk meggyőződésünk szerint s ezért mondjuk, hogy segíthet rajtunk, kivezethet bennünket a vészéből és zavarból az erős kéz; de sohasem a durva kéz.

Utak.

Jóleső örömmel vettük ki a kereskedelmi miniszter egyik beszédéből, hogy nemzetgazdasági tényezőink között első helyen levőnek tartja a jókarban tartott közlekedési utakat, melyeknek bővítésére hajlandó áldozatokat is hozni. Odafönt Budapesten a politikus uraknak fogalma sincs arról, milyen nagy szerepet játszik a vidéki városok és falvak életében a jó ut meg a rossz ut. Mi itt a vidéken hasztalan sopánkodunk amiatt, hogy egyes községeink eső idején hozzáférhetetlenek, hogy a rossz utak miatt a falusi ember nem jöhet be a városba vásárlásokra eszközölni s hogy a fuvarozás lehetetlenné van téve. Budapesten és környékén nem ismerik a rossz utak által okozott nehézségeket, mert sok tíz millió forintnyi költségen gyönyörű, tükörsima utak állanak rendelkezésére. S minél messzebb van valamely vármegye az országos központtól, annál rosszabbak az utai, aminek az az oka, hogy a vagyontalan vármegyéknek uti alapja rendszerint egyéb terhekkel van megrakva, a községek pedig nem rendelkeznek a sok ezer forinttal, ami egy tisztességes kőút elkészítéséhez szükséges. Az állami utak elég jó karban vannak tartva. De ezek csak azért államiak, mert a vámot az állam szedi rajtuk, a fentartásuk költségeit azonban nagyrészt a vármegyék és városok viselik.

Azt mondta a kereskedelmi miniszter ur, hogy célja az, hogy az utifentartás költségeinek terhet le akarja venni a törvényhatóságok válláról. Ez az egyedüli igazságos és méltányos álláspont. Ha ez megtörténik, a vármegyéknek

és községeknek módjában lesz a községi utakat kiépíteni és gondozni, ami óriási vívmányt jelent.

Szép, sok reményre jogosító a miniszter urnak a viczinális vasutakra vonatkozó programja. Ebben a tekintetben nagy kartársának, Baross Gábornak példáját követi ő. Vasut kell, minél több vasut ez a kuforrása a vidék kereskedelmi és ipari fejlődésének. A viczinális vasutaknak azonban nincsen jó híre Magyarországon. Oka ennek az, hogy a viczinális vasutak jövedelmét az állam huzza, a községeknek, városoknak, és törvényhatóságoknak nem volt más jussuk, mint hogy részvényeket jegyezzenek amelyek nem jövedelmeznek. A miniszter ur szépen fejtette ki azt a méltányos nézetet, hogy a viczinálisok terhe is ugyanazt az államot illeti meg, mely a jövedelmét élvezi s ezért meg kell kimélni a köztörvény hatóságokat, városokat és községeket a tömeges viczinális — költségektől. Vasut, különösen viczinális vasut, tényleg nagyon kevés van még Magyarországon; még az se lenne sok, ha még egyszer annyi lenne, mint amennyi van. Egyes vidékek, sőt vármegyék hátramaradottsága egyedül a viczinális vasutak hiányának tudható be.

Biztató a miniszter közlekedési programjának a vízi utakra vonatkozó része is. A Duna és Tisza közötti nagy esatornák eszméjét örömmel üdvözli az ország. Ezzel az egész alföld gabonatermésének kényelmes és olcsó vízi utat biztosítunk. De ez nem elég, ha csak esatornázásról van szó. Folyóinkat az egész vonalon hajózhatóknak kell tenni. A közlekedés dolgában Magyarország óriási vízgazdasága éppenséggel nincsen még kihasználva, ami van a Tiszán és Dunán, az is hanyatlik, mert a szabályozatlan mellék folyók nem táplálják e két folyam forgalmát. De még nagyobb szükség van a folyó szabályozásokra az ármentesítések dolgában. Nincs olyan esztendő, midőn egyes kiáradt esip-esepek folyók százezrekre menő károkat ne okoznának, s ha vizáradás van, s kiönt a Duna vagy a Tisza, abból rendszerint országra szóló katasztrófa lesz. Magyarország ármentése egyik a legsürgősebb feladatoknak.

UJDONSÁGOK.

A szerkesztőség, kiadóhivatal és könyvnyomda városi és megyei távbeszélő-száma 91.

A felebaráti szeretett nevében.

Egészen bizonyos az, hogy a társadalmi ellentéteket sehol a világon nem kirívók oly annyira szembe ötlőleg, mint nálunk Magyarországon. A mi fajunk származása, ősi, vitéz lovagias és egyéb nemes tulajdonainál fogva arisztokrata. Arisztokrata pedig minden izébe

Podwinetz Izidor butor, pénzszekrény, varró-és írógép-
varrógép és kerékpár főraktára javító - műhely Lugos Izabella-fő-tér
saját házában

utánozhatók voltak, — forog is belőlük ki tudja hány példány közkézen — azért szükségesnek tartotta a Magyar-Osztrák-Bank, hogy rövid szereplés után — tűnő két esztendő — bevonassanak. Az új tiz koronából a következő évben 16 milliót fognak kibocsátani. A bankjegyekre az eddigi szokástól eltérően nem írtak ki pályázatot, a tervek készítésével a Magyar-Osztrák-Bank rajzolóit bízták meg, mert illetékes köröknek az a véleménye, hogy ezek a szakemberek rendkívül bonyolult rajzokkal valamiképpen elejét veszik a sok hamisításnak. A hamisítók főtanácsában, amely a hatóság kutatásai szerint Ankonában van, miképp vélekednek az új tervről, nem tudni. De hogy a fényképező-gép a bonyolult rajzot a maga hűségében ne tudná reprodukálni? — ahhoz szó fér. Egyebekben az új fajta papiros is meg fogja nehezíteni a pénzhamisítók dolgát.

Díjnyelvet alakuló közgyűlése.

Több ízben megirtuk már, hogy Lugoson a napidíjasok egyesületet alakítanak. Az előmunkálatok teljesen elkészültek s a szervezőbizottság f. hó 29-ére, vasárnap d. u. 3 órára városháza tanácstermébe hívta össze az alakuló közgyűlést. Ezideig mintegy 80 tag jelentkezett.

A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület igazgató választmánya báró Ambrózy Gyula elnöklete alatt élénk lefolyású ülést tartott, melyben Darányi Ignác volt földművelésügyi miniszternek, az egyesület megleghangú átiratban juttatta kifejezésre háláját. Az ipari értékesítési szakosztály javaslatai közül Be Pottere Brunó előadása alapján elhatározta a választmány, hogy a háziipari központi telep munkássága körébe felveszi a női háziipar terjesztését és értékesítésének szervezését is. Az özevgy Lázár Béláné irányítása alatt már ismertté vált zsebelyi varottas mintái a vármegye többi községekben is szétosztatnak s azok értékesítését főleg a külföldi piacokon szervezni fogja az egyesület. A női háziipar fejlesztésére irányuló akció élére Molnár Viktorné főispánné vezetése alatt többtagú helybizottság állott, mely az egyes községekben megbízandó kültagok útján még e tél folyamán iparkodik a legszegényebb

Itt említem meg, hogy Bukarestben 45.000 kivándorolt székely lakik. Többnyire mesteremberek, a kik kezük munkája után napról-napra élnek. Ezek mind megtartották a magyar állampolgárságot. Leginkább annak köszönhetjük azt, mivel a honosság megszerzése Romániában igen nagy nehézségbe ütközik, a mi legjobban kitűnik abból, hogy évente Romániában két, legfeljebb három idegen nyeri el és csakis a képviselőház engedélyével a román állampolgárságot.

Sajnos, hogy a bukaresti magyarok közt alkalmas vezér hiányában az összetartás érzése teljesen hiányzik. A helyett hogy tömörülnének és így a közművelődés és a haladás más terén nagyobb erőt fejtenének ki, apró cseprő egyleteket alakítanak, a hol mindenki vezérszerepre vágyódik. Az is baj, hogy Magyarországon vajmi kevesen törődnek az elszakadt testvérek sorsával.

Szivreható jelenet volt, midőn az egybegyűlt magyarok e sorok íróját felkérték arra, hogy eszközölje ki a fővárosi lapoknál azt, hogy nekik több újság díjtalanul küldessék.

Vasárnap délután 3 órakor a Freszkáti szálloda előtt nagy sürgős forgás támadt. Impozáns sorra a bérkocsiknak robogott velünk ki a pályaudvarhoz. Este tiz órakor érkezett az egyesült társaság Konstanzba, a Fekete tenger kikötővárosába.

(Folytatása következik.)

néposztálynak biztos mellékkeresetet nyújtani. Elhatározta a választmány, hogy a Temes vármegye összes községekben tojásgyűjtőállomásokot állít fel és a hízott libák közt értékesítését szervezi a gazdakörök útján. A lenkikészítőtelep felépítése tárgyában az egyesületi elnökség végleges megállapodásra jutván Fiedler gyárossal, a választmány elhatározta, hogy sürgős felterjesztést intéz a földművelésügyi kormányhoz 50,000 korona államsegély kiutalványozása iránt.

A fehértemplomi áll. tisztviselők és a fizetésrendezés.

A fehértemplomi állami tisztviselők, a kik a nemzetiségi világon, soknyelvű városban ugyancsak érzi az állami javadalmazás csekély voltát, gróf Tisza István miniszterelnök beszédére szintén megmozdultak. Megdöbbenéssel értesültek arról, hogy az állami tisztviselők anyagi viszonyainak rendezése ismét halasztást szenvedett s ámbár meldezésük tartják, hogy a törvényhatósági tisztviselők is munkájukhoz méltó javadalmazásban részesüljenek, még sem látnak semmi okot arra nézve, hogy e miatt az állami tisztviselők eddig kijelentésbe helyezett szerény javadalmazása megcsonkítottassék. Ilyen tartalmú felirathoz kérték a tisztviselők országos egyesületének választmányát, továbbá a kerület képviselőjét, dr. Szivák Imrét, hogy a pénzügyi bizottságban már tárgyalta törvényjavaslatnak változatlan kérésével egyúttal a törvényhatósági tisztviselők javadalmazását illetőleg külön törvény készítésére, esetleg felségfolyamodvány útján is, közreműködjenek.

A III. korosztályu hadkötelesek nősülése.

A m. kir. belügyminiszter a következő rendeletet intézte az aispánhoz: Több oldalról felmerült kételemek folytán, ugy a házasággátételnél közreműködni jogosult polgári tisztviselők, mint az érdekeltek tájékoztatása végett a honvédelmi miniszter ural egyetértőleg kijelentem, hogy az 1880. évbéli születésű azon hadkötelesek, kik állítási kötelezettségüknek a folyó évben a III. korosztályban a sorozóbizottság előtt a fennálló helyzet miatt eleget nem tehettek, tekintet nélkül arra, hogy a katonai hatóságnál besoroztatás végett esetleg önként ber 60-ig kivételés nősülési engedély nélkül házasságot nem köthetnek.

Bácskai költészet. Isten kedvező kegyelméből mégis csak jót mulatnak a Bácskában. Egyik bácskai hírlap saját e czéla rendezett házi költője Latinovics Pál főispánhoz az újság által előre sokszor megjósolt és a német császártól kapott sasrend elnyerése alkalmából ezt a bájosnak nem mondható verset elkészíttatta meg:

Lassan bár, de bizton menni
Ahhoz kell csak ész, —
Temering posztot állott
Így mult el a vész, —
Német császár védelmére
Oltalmára ment, —
Vitézségét elismerték
Itt és odafent!
Tenger érdem, elismerés:
Sasrend rája szállt,
Palit császárok dícsérik,
Árkon bokron elkísérik —
Latinovics Pált!

A vers olvastára a főispán ijedtében vizszakult a sasrendet.

Régi szer a nátha ellen. Egy német orvosi szaklap a nátha épp oly egyszerű, mint esalhatatlan gyógymódját közli, melyet egy Williams nevű angol már 1841-ben sikerrel alkalmazott. Ez a gyógymód röviden szólva a katarrhus kiszáritásából áll. Williams, amikor

náthája volt, 24 óra alatt megszabadult. Más folyadékot nem ivott és így náthája nem hogy fejlődött volna, hanem mind kevesebb szüksége lett a zsebkendőre és 24 óra múlva teljesen megszabadult. Nem is köhögött, mint előbb, ha meghűlt és az egész katarrhus megszűnt. Williams, miután ezt a gyógymódot önmagán kipróbálta, betegeinél is alkalmazta, akiknek a hétnapi száraz diéta alatt kenyérrrel, száraz tésztaival, halal, fehérhussal és száraz gyümölcsökkel kellett élni. Ennek a gyógymódnak nagy előnye, hogy nem kell otthon maradni, sőt jó melegen felöltözve egy kis mozgás a szabad levegő a gyógyulást még elősegíti.

TÁVIRATOK.

A mai események.

(A Délvidéki Lapok telefonuljósításai.)

A képviselőház ülése.

A mai ülést Jakabffy Imre alelnök nyitotta meg. Miután Nyegre a jegyzőkönyvet felolvasta, Lovász szólott hozzá s a jegyzőkönyvet hamisnak mondotta. A viharos jelenetek ismétlődtek.

A függetlenségi párt bizalmatlansági indítványa

A függetlenségi párt a ház elnöke iránti bizalmatlansági indítványt nyújtott be. Ezen nyilatkozatot a képviselőházban felolvasták s követelték, hogy a jegyzőkönyvhöz csatolják.

Technikai obstrukció.

A küzdő ellenzék elhatározta, hogy tekintettel a jelen viszonyokra haladéktalanul megkezdi a technikai obstrukciót.

Kiadó-lapintájdonos: Szócska József.

14495. tkvi sz. 1903.

Arverési hirdetményi kivonat.

A lugosi kir. tszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Hausz József v. hajtónak Nispach szül. Löcher Borbála v. hajtást szenvedő elleni 80k tőke, ennek az 1901 márczius 2-től számított 6 százalékos kamatai 30 k per és v. hajtási már megállapított költségek és ezennel 12 k 60 fben megállapított árverési kérését valamint a még felmerülő költségek behajtása végett továbbá dr. Fényes József lugosi lakos javára 2800 k tőke ennek 1900 október 1-től járó 5 százalékos kamata és 129 k 50 f költségek erejéig v. hajtásilag bekebelezett követelések behajtása végett is. Nispach szül. Löcher Borbála v. hajtást szenvedőnek a lugosi kir. tszék mint tkvi hatósága területéhez tartozó rom-lugosi községi 464. sz. tkvben A. I. (726-727). községi 1405. kor. kikiáltási árban az 1904 január 11-én, d. u. 3 órakor a tkv hatóságánál a hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőknek szükség esetén a kikiáltási áron alól is el fogja adni.

Arverési kívánók tartoznak bánatpénzül az ingatlanok kikiáltási árának 20 százalékát készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az annak előzetes bírói ítéletbe helyezését tanúsító szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Vevő köteles a vételár egyharmad részét az árverés jogerőre emelkedése napjától számított 30 nap alatt, a második egyharmad részét ugyanazon naptól számított 60 nap alatt, a harmadik egyharmad részét ugyanancsak az árverés jogerőre emelkedése napjától számított 90 nap alatt és az árverés napjától járó 5 százalékos kamataival szabályszerű letéti kérvény mellett a lugosi kir. állampénztár mint bírósági letéti pénztárba befizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíthatni.

A megállapított árverési feltételek a hivatalos órák alatt a telekkönyvi hatóságnál, ugyszintén Lugos városánál vagy a bírói kiküldöttnél megtekinthetők.

Lugos, 1903 október 12.

Dr. Rác, kir. tszéki albiró

Egy ház

a **Tunnei-utcában** üzlettel és korezmával bérbeadó, esetleg szabad kézből eladó.

Bővebbet Szidon József könyvnyomdájában.

Lakás azonnal kiadó

mely áll egy utcai, három udvari szoba, konyha, éléskamara stb. Bővebbet a kiadóhivatalban.

AMERIKA.

Elindulás Havréből minden szombaton.

Jegyeket beszerzi a

Französische Linie.

Jó és gyors szállítás. Kitűnő ellátás, bor és likör beleértve. — Közelebbi felvilágosítással díjmentesen szolgál a

Französische Linie

Wien, IV., Weyringergasse Nro 8.

Csozba István
elektro-technikai vállalata

Lugos, Széchenyi-utca 3.
Magyar-kávéház átellenében.

Villamos lusterek raktára. Villanyszerelések és javítások elfogadtatnak

Klein Samu

szobafestő és mázoló

Lugos, Szende-utca 5.

Magyar osztály. — Magyar levelezés.

Debenhams Oozeán Linien
Antwerpen, De Keyser Lei 46.

Amerikába

senki sem utazzék addig, a míg meg nem győződött arról, hogy a mi társulatunkkal a legelőnyösebben utazik, amit megtud, ha utazására tőlünk felvilágosítást kér.

Menetrend **New-York** és **Kanadába**. — Angol hajók.

Díjtalan felvilágosítás.

Kényelmes utazás.

Családok kedvezményben.

Legrövidebb tengeri út.

Legelőnyösebb utazás.

Kitűnő ellátás.

Divatos női felöltők nagy választékban

kaphatók

Epstein Sándor

divat-és kézműárú-üzletében a „kék csillaghoz“ Lugos

A kőbányai polgári serfözde-részvénytársaság főraktára

Lugos, Temesvári-utca 35-213.

Gondoskodjatok a gyemekeitekről!

Az Első Leány-kiházasító-Egyesület m. sz.

Budapest, Teréz-körút 42/43 (saját palotájában)

gyermek- és élet-biztosító-társaság

mindenkinek alkalmat nyújt arra, hogy csekély havi vagy évnegyedi járulékkal családjáról gondoskodhassék s pedig oly kedvező feltételek mellett, hogy egy családfőnek nem szabadna ez ügyben közelebbi felvilágosításnak beszerzését elmulasztani. A fokozatos járulékok változatlanok, szabottak és külön illeték nem fizetendő. A tagok a tiszta jövedelemből évente 50%-ban részesülnek és elhunytuk esetén további fizetés kötelezettsége megszűnik s a kiházasítási-díj, úgy a nyereségjutalék annak daczára idejében és minden levonás nélkül kifizetetik. — Felvilágosítással szolgál:

Neumann Armin és társa és **Husserl Béla** központi felügyelő Krassó-Szörény részére.

A szab. bécsi cs. és kir. **tűzkárbiztosító-társaság főügynöksége.**

Magyarországi vezérképiselet Budapest, V. Alapítva 1824. A biztosítási nyeresémből 20 százalékkal részesülnek a biztosítottak.

Eczetszesz-gyár: Temesvári-utca 35-213. **Neumann Ármin és társa.**

Szidon József első délmagyarországi villanyerőre berendezett könyvnyomdája Lugoson (Vértes-palota).